

Emil Mella, Kolari

...

...

I: Kossia oli kahen sorttisia; oli kylmä kossa ja lämmin kossa. Lämpimhään kossaan panthiin sammaleet ja turpheet rakhoon. Kylhmään kossaan ei pantu mithään. Mutta et sie tiä niistä mithään?

X: En mie tiä niistä mithään...

I: Onko sinun aikana tapahtunnu onnettomuuksia?

X: ei sillä alueella, missä mie olen ollu töissä.

I: Sillä alueella ei ollu niin kauheita koskia. Kyllä tietenki alhaalla on ollu, kuten Lappean kosket.

X: Lappeassahan hukku yksi mies, Pieskä -niminen.
(Jaako Pieskä)

I: Nehän oli jossaki puomin panossa, keluveneen kanssa. Muistaakseni kuluvene kaatu.

Met emmä olheet kaukana töistä siittä, kun se tapaus tuli. Olimme Ylisen Lappean niskassa.

X: Tässä on vain menny niin onnessa, ettei ole ollu minkhäänlaista.

I: Sehän oli nuori mies, joka hukku? Olihan se perheellinen mies, vai kuinka?

X: En mie vain muista, oliko se perhheellinen.
(Ei ollu perhettä, asu kotona)

I: Miten sinun aikana oli pomoitten ja työnjohtajitten kanssa? Oliko hyvät välit silloin?

X: Ei ole ollu mihään hankaluuksia. Silläpä siitä ei ole huonoa jääny tykkäähmään.

I: Mieki olen siihen niin nuorena alkanukki. Mithään työkaverista ei ole jääny huonoa tykkäähmään, mutta siitä kurjuudesta on jääny huonoa tykkäähmään.

Mutta ajat on tietenkä sinunki aikana paljon muuttunheet?

X: Silloinki, ko mie olen alkanu, eihän silloin ole mootto-rivenheitä käytetty. Viimiselteki meilläki oli moottorivene vakituisesti tässä olemassa.

Röst: Nykyajan miehet ei kykenis sauvonmaankhaan!

I: Kyllä nykyajan ihmiset sen puolesta ovat kelvottomampia ihmisiä.

Teilä ei ole ollu mihään elläimiä tuola kotona.

X: No, ei ole ollu, että kannattaa mainita. Kaksi lehmää meilä vain ollu. Tästä kotivainiosta on heinä tehty. Ei se ole hiastannu mihään.

I: Vaimoko on häätyny hoitaa kaikki sillä aikaa, kun olet ollu uitossa?

X: Ei silloin vielä ole vaimo ollukhaan!

Vaimo on tullu vasta jälkheen, kun lehmät on kaohneet navetasta!

X: Vaimo ei ole tohtinu silloin tulla, kun lehmät on olheet.

Kun kahelle lehmälle on tehty vain heinät, eihän se ole hiastannu mihään.

I: Onhan teilä lapsia?

X: Joo, tyär ja poika. Ne ei ole ennää kotona. Ne on häätynheet lähteä hakehmaan leipää itte.

I: Mistäs tet bruukasitta handlata ruoat laukhuun, Suomen väin Ruottin puolelta?

X: Kyllä se otethiin molemmin puolin. Läski Ruottin puolelta ja limppu Suomen puolelta.

I: Oliko se limppu Suomen puolella parempi?

X: Paljon parempi! Ja on vielä tänä päivänäki paljon parempi. Oikea ruislimppu. Ja läski on aina parempi Ruottissa kuin Suomessa.

I: Oliko sinun aikana kokkiliikettä, joka kulki uiton matkassa?

X: Välistä oli hännän matkassa... mutta kyllä se oli harvoin. Oli se hyvä niile, jotka hännän matkassa venyit. Jou uit koko ajan repusta syöhmään.

Methän kävimä yöt kotona, saatoima kotona syöä. Met emmä ole niin monta yötä tarvinheet olla ulkona.

Silloin kun Muoniosta lähettiin, niin silloin hääty olla. Väliuittoa oli pitkhään, ennenkö lähettiin häntää vasthaan.

I: Onko täällä väylällä paljon ollu puomitushommaa?

X: sitä on ollu paljon.

Niitä alettiin ensinnä kevväillä panehmaan, varsin kun jäiltä sai vähän rakoa.

Täällähän oli vakituisesti puomipuut olemassa. Oli iso homma, että vääntää ne näkösalille jättien seurasta.

I: Oliko semmosia paikkoja, että jou uthiin tekehmään niin sanotut "siipipuomit"?

X: Joo, aivan päänänsä siipipuomia ne on olleet täällä.

I. Sellainen puomi kesti kaikkein parhaiten. Se myötäsi.

X: .. suvanossa oli oikein pitkä puomi. Se suisti, ettei mene Puthaaseen, joka mennee toista puolta Kolarin saarta.

I: Siipipuomia ei vanhastaan käytetty missään. Ne helppasit paljon ihmisten työtä.

X: Sitten tulit moottorivenheet puomitushommaan. Ennen ne häätty käsissä vettä pitkin rantoja. Moottorivenheelä meni paljon joutusammin. Poisoton aikana aina enemmän jou utti.

Poisoton aikana oli aina pienempi vesi, niin moottori enemmän hollasi vettä. Kevvällä tulvan aikana ei moottori niin hollanu vettä.

Silloin häätty käyttää paljon kelua.

I: Olekko koskhaan käyny Tornionjoella Muonionhaarasta päällekin?

X: En.

Välistä on käyty tämän hännän kanssa vastassa Kängäsessä asti. Mutta siinä sakissa en ole ollu matkassa.

Met emmä joka vuosi viehneet häntää Lappehaan asti. Met välistä jätimä Kolarisiin. Siinä oli porukkaa hännän matkassa olemassa. Sielä ei tarvittu miehiä. Met aloima varsin ottamhaan täälä puomia pois.

I: Panittako tet täälä jokivarressa tansia pysthyyn, kun oli paljon nuoria miehiä?

X: Ei tässä vain ole ollu. Methän asuima kotona. Täälä kylissä oli tansit olemassa. Tässä Kolarissa on folka olemassa. Samoten Suomen puolella oli.

I: Mie muistan, kun olin Lainionväylällä uittossa. Silloin lähettiin pyhänaikana Kangosseen tanshiin. Silloin tansattiin uittosaaphaat jalassa. Ja hyvin meni!

X: Tulleekohan se paljon halvemmaksi, kun lastibiilillä ajethaan. Viiminen uitto oli 1971. Keron Erkki sano, että tuli kalhiimmaksi. Vaikka viiminen kevät oli kuiva ja silloinki tuli tyyhriiksi uitto. Mutta biilillä ajo tuli kuitenkin seuraavana kevväinä kalhiimmaksi.

I: Eiko ajatella, mitä energii maksaa?

X: Joo, ja tien kustannukset! Raskhaat tukkikuormat käyvät teiden päälle.

I: Silloinko tukit huiläsit jokia myöten, ei energii maksanut mitään!

X: Kyllähän net joinaki kevväinä menit niin halvalla. Jos ensinnä oli korkea tulva, että se hajoiitti pahoin. Sitten äkkiä kuivi. Silloin se tuli maksamhaan. Mutta jos oli sopiva, tasainen vesi, niin nehän menit niin helposti.

I: Aivan ilman! Kuinka paljon teitä bruukasi olla yhdessä laakissa?

X: Meitä oli kymmenkunta miestä. Kaks venelaakia. Mutta oli välistä kolmeaki venettä.

I: Työ oli tietekki sitten kahela vahila?

X: Ei ollu ko yhelä vahila.

Meillähän oli tässä kaksi reikää uittaa, kun oli Puthaan reikä. Se on toista peninkulmaa pitkä. Meilä oli Kolarista Äkäsjoen suuhun asti piiri. Siittä alko Huukkilaisilta ylös.

Se oli meän vakituinen työpaikka. Sittenkö tuli tarvetta muualla ja jos täälä ei ollu niin isoa tarvetta, niin se tietenki häätty käyä.

X = Emil Mella